

J.T

Redactie: Dr K. W. DAMMERMAN, Prof. Dr H. C. DELSMAN, Dr D. F. VAN SLOOTEN.
Vaste Medewerkers: Dr J. G. B. BEUMÉE, L. COOMANS DE RUITER, Prof. Dr W. M. DOCTERS VAN LEEUWEN, Edw. JACOBSON, Dr S. LEEFMANS,
 :- J. C. VAN DER MEER MOHR Jr., J. OLIVIER :-

Adres der Redactie: Van Imhoffweg 10, Buitenzorg

§ § ABONNEMENTSPRIJS VOOR NIET-LEDEN DER N. I. N. H. V. f 8.50 § §

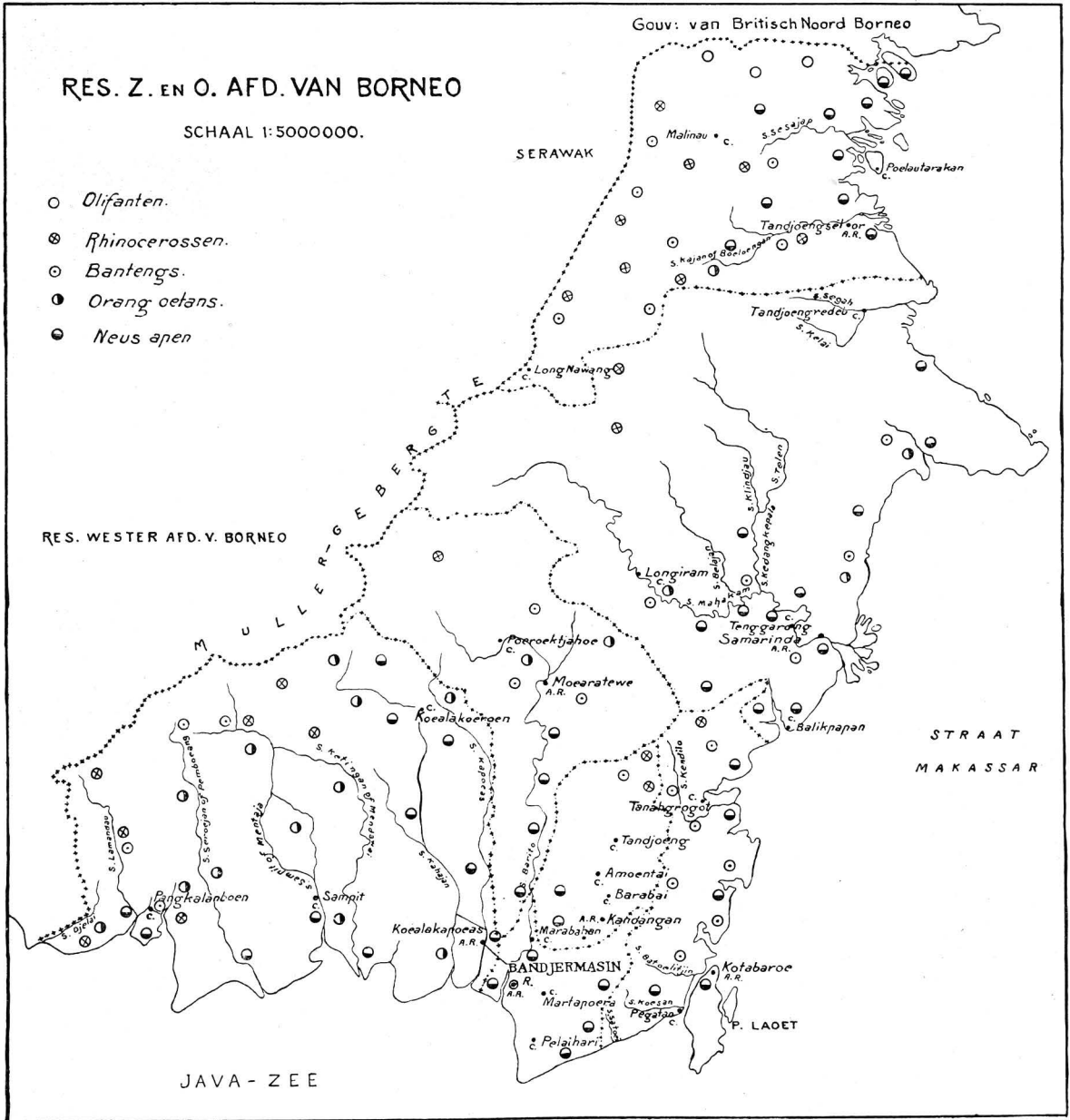
HET VOORKOMEN VAN ENIGE DIERSOORTEN IN DE ZUIDER- EN OOSTERAFDEELING VAN BORNEO

In het belang van de bescherming van enige in het wild levende diersoorten werd door de voorzitter der Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Natuurbescherming de wenselijkheid betoogd tot het vaststellen van enige natuurmonumenten in de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo. Van de dieren, die beschermd moesten worden, was het wel bekend, dat ze algemeen in dit gewest voorkomen. Dit zou door het grote bosoppervlak nog geheel een natuurlijk natuurmonument zijn; maar voor hoe lang nog? Het is daarom gewenst, dat behalve verspreiding ook nog de dichtheid en het samen voorkomen van verschillende soorten bekend is. Een natuurmonument moet niet moeilijk te bereiken zijn wil het bewaakt kunnen worden en als studieobject voldoen. Ik bedoel natuurlijk voor ons te bereiken; voor een Dajak bestaat geen ontoegankelijk terrein als het gaat om b.v. een waardevolle rhinoceroshoorn te bemachtigen.

Het zijn vooral de militaire- en bestuursamtenaren, die bijgedragen hebben tot het verkrijgen van enig inzicht in het voorkomen van diersoorten. Doel van dit geschriftje is het verkregen resultaat onder de algemene aandacht te brengen. Zo komt de waardering voor de moeite, die genoemde amtenaren zich getroost hebben om gegevens te verzamelen, het best tot uiting. Deze komen binnen het bereik van belangstellenden, die ze kunnen aanvullen en verbeteren.

Op bijgaand kaartje is aangegeven het voorkomen van olifanten, rhinocrossen, bantengs, orang-oetans en neuspen.

Olifanten komen alleen voor heel in het noorden der Zuider- en Ooster-afdeling van Borneo, nl. in het stroomgebied van de Sebakoeng. Zij schijnen afkomstig te zijn van geïmporteerde dieren.

Rhinocerossen vindt men op de hellingen van het grensgebergte en werden verder aangetroffen in de gebergtebossen der onderafdelingen: Tidoengsche Landen — Boelongan — Apo-Kajan — Beraoe — West Koetai — Pasir — Tandjong — Kotta Waringin. Hun verspreiding blijkt wel heel groot te zijn; de dichtheid is echter gering. Door jacht, ter bemachtiging van de hoorn, die voor maleiers en sjinezen grote waarde heeft om de daaraan toegeschreven geneeskundige eigenschappen,

neemt de getalsterkte voortdurend af en worden de dieren steeds dieper naar het binnenland en het gebergte teruggedrongen. In de onderafdelingen Beraoe — Pasis — Tandjong — Kwala Koeroen wordt hun voortbestaan ernstig bedreigd. Uit Martapoera, waar ze nog niet zo lang geleden voorkwamen, schijnen ze verdwenen te zijn.

Bantengs komen, behalve in het verspreidingsgebied van de rhinocerossen, ook nog zeker voor in het vlakke en heuvelachtige land van Kotta Waringin — van de Zuidoostkust van Borneo — langs de Mahakam. Ook de bantengs hebben bij een grote verspreiding een geringe en door jacht steeds afnemende dichtheid.

Orang-oetans zijn waargenomen in de onderafdelingen Kotta Waringin — Sampit — Boven Dajak — West Koetai — aan de S. Sangkoeliran — de S. Kajan of Boelongan. Zij zijn ook zeer verspreid. De getalsterkte is niet groot.

Neusapen treft men algemeen langs de kust en de grote rivieren aan in voldoende mate. Hun voortbestaan wordt nog niet bedreigd.

Uit het voorgaande blijkt, dat olifanten, rhinocerossen, bantengs, orang-oetans beschermd moeten worden. Wat de neusapen betreft, maakt het feit, dat zij alleen in Borneo voorkomen, het gewenst hun bescherming niet uit te stellen.

Panters komen in het algemeen weinig voor. In Beraoe worden ze vermeld als afnemend in aantal.

Beren, spookdiertjes, fazanten zijn overal in voldoende mate aanwezig.

Haaien ¹⁾ zijn in de S. Sesajap waargenomen tot Moeara Lasan en Moeara Malinau. Hun aantal schijnt groter te worden.

Leguanen en grote slangen verminderen in bevolkte streken sterk, omdat hun huid handelswaarde heeft. Ter bestrijding van rattenplaag in rijstvelden en steden behooren leguanen beschermd te worden.

Ten slotte iets over de bescherming van dieren. Tot nog toe is dit in hoofdzaak een papieren bescherming geweest, omdat men het krachtigste beschermingsmiddel achterwege heeft gelaten. Waarom wordt op het bezit van beschermde dieren of hun delen niet jaarlijks een hoge belasting geheven en bij uitvoer geen hoog uitvoerrecht? Is het niet ongerijmd, dat men de rhinoceros beschermt en de uitvoer van zijn hoorn volgens marktwaarde belast, in plaats van daarvan „beschermingsrecht” te heffen, en zijn bezit onbelast laat ²⁾?

Bandjermasin.

J. L. P. ZONDAG.

¹⁾ Bedoeld zal hier wel wezen de in de rivieren van Borneo voorkomende *Sotalia borneensis* LYD., een in zoetwater levende dolfijn. RED.

²⁾ Sinds de inwerkingtreding van de nieuwe Dierenbeschermingsordonnantie met 1 Juli j.l., is niet alleen het bezit van geheel beschermde diersoorten — waaronder ook de rhinoceros, orang-oetan en neusaap vallen —, maar ook de uitvoer daarvan, en van lichaamsdeelen van die dieren, verboden. RED.

M.i. zal op den duur een hoge jaarlijkse belasting en een hoog uitvoerrecht voor de bescherming doeltreffender zijn dan een verbod tot bezit en uitvoer. J. L. P. Z.

Rectificatie

Op blz. 200, regel 23 v. o., staat: „WASMANN”, lees daarvoor „SCHMITZ (Limburgsch Natuurhist. Maandbl. 1928, Vol. XVII, blz. 150)”.